

De groei van een

groene long

Het RUP voor de uitbreiding van Openruimtekamers De Gavers - Esser

EVELYNE VERCAUTEREN [PROVINCIE WEST-VLAANDEREN, DIENST RUIMTELIJKE PLANNING]
WOUTER BILLIET [PROVINCIE WEST-VLAANDEREN, DIENST RUIMTELIJKE PLANNING]
SILVIE VANHOUTTEGHEM [PROVINCIE WEST-VLAANDEREN, DIENST GEBIEDSGERICHTE WERKING]

De zoektocht naar ruime uitbreidingszones voor natuur-domeinen is in heel Vlaanderen een heikele opdracht. De ruimte is immers beperkt, de verspreide bebouwing en zonevreemde activiteiten zorgen voor veel betrokken actoren en het is vaak dezelfde sector (landbouw) die getroffen wordt door de plannen. Ook voor de noodzakelijke uitbreiding van het provinciaal domein De Gavers in de provincie West-Vlaanderen waren de uitdagingen niet gering. In de context van een sterk verstedelijkte regio, druk op de bestaande landbouwactiviteiten, vertuining, verpaarding en zonevreemde woningen, ging de provincie West-Vlaanderen op zoek naar een oplossing.

Dit proces mondde uit in een provinciaal RUP met een bijhorende inrichtingsnota: 'openruimtekamers Gavers en Esser'.

Welk voortraject er werd doorlopen, welke keuzes er werden gemaakt en op welke instrumenten een beroep werd gedaan om tot een haalbaar project te komen, wordt in dit artikel uit de doeken gedaan.

Groene ruimte onder druk

In de Kortrijkse agglomeratie, die zich uitstrekt langs de Leie, is het provinciaal domein De Gavers de enige blauwgroene oase. Het domein vervult zowel een recreatieve, educatieve als natuurlijke functie. Het provinciebestuur streeft ernaar om een goed evenwicht te behouden tussen natuur en recreatie, met een overwegend groen karakter. Maar door de toegenomen populariteit van het domein staan nu net dat groene karakter en de natuurfunctie van het gebied meer en meer onder (recreatieve) druk. Het domein moet dringend uitgebreid worden en daarvoor wordt gekeken naar het omliggende openruimtegebied dat een belangrijke landbouwfunctie vervult. Het omzetten van landbouwgebied naar natuurgebied is sowieso geen evidente of gemakkelijk uit te voeren beleidskeuze, en al helemaal niet in een sterk verstedelijkte regio. De landbouwsector ging dan ook op de rem staan, waardoor het planproces maar moeizaam vorderde.

Historiek

In de jaren '90 (milieubeleidsnota 1994) sprak het provinciaal beleid al de wens uit om het provinciaal domein te gaan verdubbelen. Dat zou de volledige inname van het aanpalende agrarische gebied betekenen (150 hectare), maar er werden geen verdere concrete stappen ondernomen.

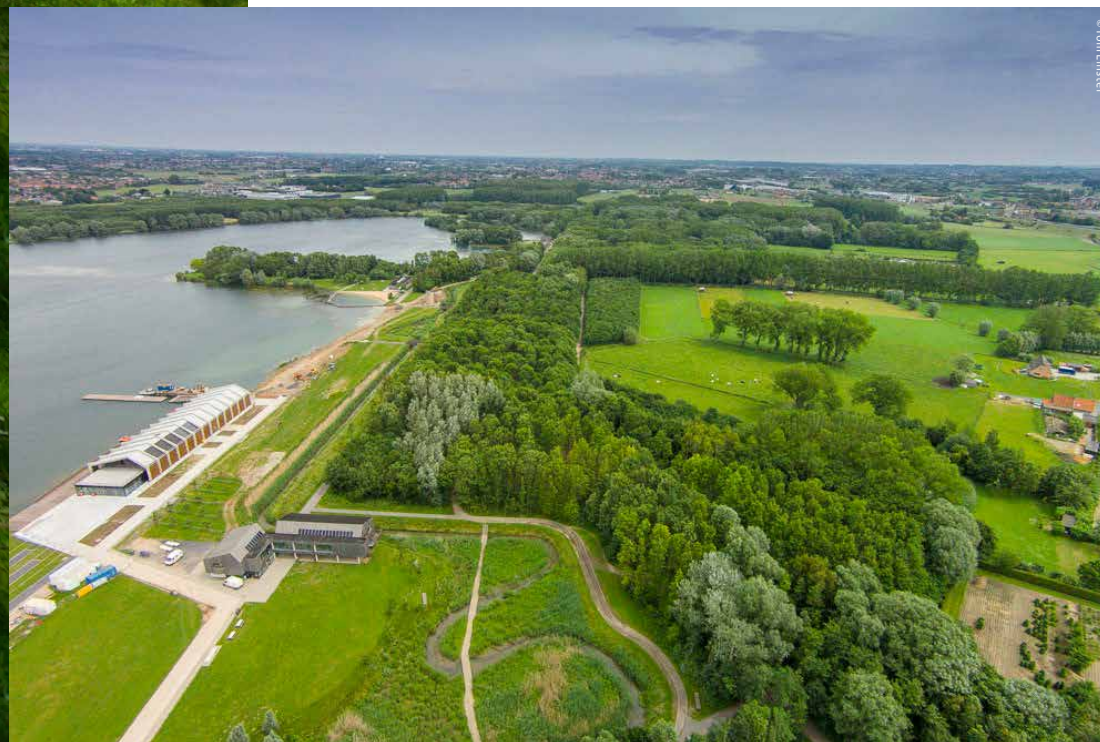
In 2008 gaf de Vlaamse overheid, na een eerdere aanzet in het kader van de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Kortrijk (2006), het sein voor een planproces in het kader van AGNAS¹. De opzet was om te komen tot een gewestelijk RUP

¹ Afbakening van de Gebieden van de Natuurlijke en Agrarische Structuur

Schoolmodules
De Gavers
© Silvie Bonne

In november 2016 werd in Antwerpen de tweejaarlijkse VRP-Planningsprijs uitgereikt op de Werelddag van de Stedenbouw. Twee initiatieven werden in de bloemen gezet: De Groene Zes (provincie Antwerpen) en Openruimtekamers Gavers en Esser (provincie West-Vlaanderen). In het juryverslag lezen we dat 'beide planningsinitiatieven de meerwaarde van doorgedreven samenwerking en overleg laten zien. Ze tonen aan dat wanneer planningsprocessen vastlopen in moeilijke procedures, de oplossing niet ligt in minder planning en een makkelijke roep voor juridische vereenvoudiging, maar wel in méér planning, meer handwerk.'

In het geval van de gelauwerde Openruimtekamers De Gavers – Esser ging het om een Ruimtelijk UitvoeringsPlan (RUP), dat de uitkomst vormde van een lange zoektocht naar een scenario om het provinciaal domein De Gavers uit te breiden en daarmee een grotere groenpool te ontwikkelen in de rand van de Kortrijkse stedelijke agglomeratie. Een complex verhaal, waarin natuur- en andere belangen soms diametraal tegenover elkaar stonden maar waar uiteindelijk toch een win-win situatie uit groeide.

© Tom Linster